

Kısıtlı Konut Hacimlerinde Tasarım Yaklaşımı

Betül İrem TEMİZ^{1*}, Şengül YALÇINKAYA²

İskenderun Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İskenderun, Hatay
Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Trabzon

^{*1} betul.temiz@iste.edu.tr, ² sengulyk@yahoo.com

(Geliş/Received: 22/08/2022;

Kabul/Accepted: 15/09/2022)

Öz: Kısıtlı metrekareye sahip olan mekanlarda alanın verimli kullanılması önemlidir. Kullanıcıya konforlu, fonksiyonel ve pratik bir yaşam ortamı sunulabilmesi için bu mekanlarda optimum koşullar sağlanmalıdır. Mekânda dış kabuktan, iç mekâna, mobilyadan aksesuara yapılacak her tasarımda sınırlılığın aşılmasına yönelik bir anlayışı benimsenmelidir. Tasarımda en iyiyi, en uygunu ve en elverişli olan yaklaşımı aramak gerekmektedir.

Kısıtlı hacimlerde tasarım yaklaşımının temelini oluşturan eylem alanlarında örgütlenme çeşitliliği ve mekân öge/bileşenlerindeki devinim, mekâna işlevsel, görsel ve boyutsal olarak katkı sağlamaktadır. Tasarımda mekâna özgü çözümlerin temel alınması ile daha fazla eylem ve eylem alanına olanak yaratılması ve devinim özelliğinin kullanılması optimum koşulların oluşmasında etkin olmaktadır. Bu bağlamda çalışma da kısıtlı hacimlerdeki tasarım yaklaşımları ile mekânda optimum koşulların nasıl sağlandığının ortaya konulması hedeflenmiştir. Eylem alanlarındaki örgütlenmeyle ve mekân bileşenlerinde/öğelerindeki devinim üzerinden ele alınan kısıtlı mekanlarda tasarım yaklaşımı, örnek konutlar üzerinden analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda optimum koşulların sağlanmasına yönelik iç mekan tasarım yaklaşımlarıyla; yapının mevcut taban alanından daha geniş kullanılabilmesi, görsel olarak daha yoğun/seyrekle veya yeterlilik hissiyatını sağlayabileceği ve eylem alanlarında çeşitli kullanımlara imkan verilebileceği gibi işlevsel, görsel ve boyutsal açıdan oluşabilecek birçok problemin çözümlenebileceği görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Tasarım, Kısıtlı Hacim, Dar mekân, Optimum, Konut

Design Approach In Limited Housing Spaces

Abstract: Efficient use of space is important in spaces with limited square meters. Optimum conditions should be provided in these spaces so that a comfortable, functional and practical living environment can be offered to the user. The approach of overcoming restraints should be adopted in every design that will be made from outer shell to interior space, furniture to accessories. It is necessary to look for the best, the most appropriate and the most convenient in the design.

Organizational diversity in action areas and movement in space/item components which forms the basis of the design approach in limited spaces contribute to the space functionally, visually and dimensionally. By taking space-specific solutions as a basis in the design, The creation of opportunities for more actions and action areas and the use of the motion feature are effective in creating optimal conditions. In this context, the study is aimed at demonstrating how optimal conditions are achieved in space with design approaches in restricted spaces. The design approach in restricted spaces, which is addressed through organization in action areas and movement in space components/elements, has been analyzed through a sample housing. As a result of the study, it was found that with interior design approaches aimed at ensuring optimal conditions, the structure can be used wider than the existing floor area, visually more dense / sparse or provide a sense of adequacy, and various uses can be made in action areas, as well as many problems that may arise from a functional, visual and dimensional point of view can be solved.

Key words: Design, Limited Spaces, Narrow Space, Optimum, Housing

* Sorumlu yazar: betul.temiz@iste.edu.tr. Yazarların ORCID Numarası: ¹ 0000-0003-2381-6873, ² 0000-0003-1629-6443

1. Giriş

Günümüzde sosyal, geçici, kalıcı, hobi gibi çeşitli kullanım amaçlarıyla tercih edilen kısıtlı konut hacimleri; hareketli veya sabit, kurum-söküm imkânı olabilen, yeni konumlarda farklı kullanımlara adapte olabilen, iç-dış mekânda şekillendirip özelleştirilebilen ve her mevsimde kullanılmak üzere çeşitli alternatiflerle ve avantajlarla tasarlanabilmektedirler. Tasarım aşamasında minimum alana sahip olan yapılar insanların rahat, huzurlu, kolay şekilde yaşayabilmeleri ve mekânın da kullanıcıya daha iyi hizmet verebilmesi önemlidir. Bu yüzden tüm alandan maksimum düzeyde yararlanılmaya çalışılmakta ve bu durum göz ardı edilmeden tasarlanmalıdır. Yapılan tasarım kullanılmadığı zamanlarda minimum alan hacmine, gereksinim durumunda ise yapıdaki ihtiyacı maksimum alana erişerek karşılamalıdır [1]. Bu sebeple konutun tasarlanmadan önce kullanıcı profilini ve ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak doğru mekân örgütlenmesiyle eylem alanlarını çözümlenmesi gerekmektedir. Çünkü, kullanıcısının ihtiyaç duyduğu eylem alanlarıyla doğru bir şekilde örgütlenmesi mekânın işlevselliği ve konforu açısından oldukça önemlidir. Bu şekilde alanın kısıtlılığı dezavantaj olmaktan çıkıp optimum işlevsellikle kullanıcıya az alanda pratik bir yaşam sunabilecektir. Dolayısıyla kısıtlı metrekareye sahip mekanlarda alanı en iyi şekilde değerlendirilmesi için özel tasarım yaklaşımlarının gerekliliği söz konusudur.

Çalışmada kısıtlı hacimlerin tasarımında optimum koşulların sağlanmasında eylem alanlarındaki örgütlenmenin ve mekân öge/bileşenlerde devrimin nasıl olabileceği kuramsal olarak tartışılmıştır. Seçilen mobil özellikli mikro konut örneği üzerinden konu irdelenmiştir. Örnek konut; mikro metrekareye sahip olması, çeşitli eylem alanlarını ve bu eylem alanlarının farklı örgütlenmelerle mekânda çözümlenmesi, devingen mekân öge/bileşenlerine sahip olması ile bu tür konutları temsil etme özelliğine sahiptir. Mekanlarda optimum koşulların sağlanması için dış strüktürün tasarımından mobilya ölçeğine kadar çözüm ve detayların üretilmesinde ortaya konulan doğru yaklaşımın mekân performansını artırdığı görülmektedir.

2. Kısıtlı Konut Hacminde Optimum İç Mekân Tasarımı

Artan nüfus, aile sayılarındaki azalma, yerleşim yeri yetersizliği ve değişen yaşama uyum kaygılarından dolayı şehirlerdeki konut m²'lerinde düşüşle beraber kısıtlı konut kavramı literatürde kullanılmaya başlanmıştır [2]. Mikro konutlar gibi dar ve sınırlı metrekarelerde tasarım olarak beklenen kısıtlı hacimde optimum koşulları sağlayacak çözüm üretmektir. Kısıtlı kelimesi sözlükte “sınırlanmış, sınırlı”, optimum ise “en elverişli, en iyi, en uygun olan” şeklinde yer almaktadır [3]. Burada mekânın sınırlılığının farkında olma durumu ve en iyiyi arama çabası hakimdir. Bu durum tasarım açısından özel bir yaklaşım gerekliliğini ortaya koymaktadır. Kısıtlı yaşam alanları, yeni akım ve tasarımla güncel hayat şartlarında gereksinimlerine hitap edecek şekilde uyarlanmış mekânlardır. Mekânın ölçeğine göre bir yerleşim, düzen ve işleyiş söz konusudur [4]. Bu konutlarda, mekân örgütlenmesi mekânın işlevselliği açısından oldukça önemlidir. Örgütlemeye, her santimin verimli bir biçimde kullanılması ile kullanıcıya en uygun yaşam alanını sunulması amaçlanmalıdır.

Konut, mekânı kullanacak kişilerden ve eylemlerinden ayrı düşünülmemelidir. Konutta kullanılan eylem alanları ve fonksiyonlar kullanıcıya, zamana ve koşullara göre farklılık gösterebilir. Mekânda bu gereksinimlerin karşılanması için özellikle kısıtlı mekanlarda ihtiyaç durumunda ortaya çıkabilecek eylem alanının oluşturulması veya mevcut eylem alanlarındaki dönüşümlerle aktif hale getirilmesi önemlidir. Bunun için eylem alanlarındaki örgütlenme ve mekân bileşen ve öğelerindeki devingenlik belirleyici olmaktadır. Bu konuda kısıtlı konutlardaki yaklaşımlar değerlendirildiğinde aşağıda yer alan sınıflamalar elde edilmiştir;

2.1. Eylem Alanlarındaki Örgütlenmeyle Optimum Koşulların Sağlanması

Konutlar çeşitli eylem alanlarını içerisinde barındırırlar. Bu eylemlerin mekânda karşılanması için mekân eylemlere göre ayrılabilen, aynı alan birden fazla eylem için kullanılabilen veya alan dönüşerek farklı eylemlere imkân verebilmektedir. Özellikle metrekare olarak küçük alana sahip konutlarda organizasyon, mekândaki işlevlere cevap verecek örüntülerle kurgulanmalıdır [4]. Kısıtlı konut içerisinde oturma, yemek yeme, yemek hazırlama, yatma, banyo-wc, depolama, çalışma, hobi olmak üzere çeşitli eylem alanları çözümlenmektedir. Kısıtlı mekâna sahip konut planları analiz edildiğinde eylem alanlarının organizasyonu ile ilgili 4 farklı oluşuma rastlanmıştır;

Tek hacimde alt alan oluşturma: Kısıtlı hacimlere sahip konutlarda genel olarak bir alanda birden fazla işlevin gerçekleştiği sistemler kullanılmaktadır [5]. Alanları az ve sınırlı olan konutlarda çoğunlukla benzer eylemler tek hacim içinde alt alanlar oluşturularak çözümlenmektedirler [6]. Kısıtlı hacimlere sahip yapılarda alanın sınırlılığından dolayı tek hacimde alt alan oluşturularak çözümlenme sıklıkla görülmektedir.

Bağımsız alan oluşturma: Bazı eylemler genel olarak mahremiyet kaygısı ile yapıda ayrı alan olarak çözümlenmektedir. Özellikle banyo-wc başta olmak üzere mutfak ve yatak odasında tercih edilmektedir. Diğer eylem alanları ile arasında net ayırım vardır. Tek işleve olanak sağlayan bu çözümler, duvar veya bölücü panellerle diğer eylem alanlarından ayrılmakta ve özelleştirilmektedir.

Mekânda dönüşerek alan oluşturma: Kısıtlı hacme sahip yapılarda alan darlığı nedeniyle her zaman bağımsız alanda çözümler mümkün olmamaktadır. Birden fazla eylem tek bir alanda çözümlenmekte ve alan dönüşerek gereksinim duyulan eyleme imkân vermektedir. Buradaki eylemler aynı anda yapılamamakta, gereksinime bağlı olarak dönüşüm sağlanmaktadır. Diğer taraftan dönüşerek çözümlenen tüm eylem alanları, tek hacimde alt alan oluşturma'nın bir şekli olarak örnek gösterilebilir.

Kat/Kot kullanımı ile alan oluşturma: Eylem alanları mekân içerisinde kot veya kat kullanımlarıyla da çözümlenebilmektedirler. Hacmin değerlendirilmesinde kot veya asma kat çözümleri geliştirilerek farklı eylem alanları oluşturulmaktadır. Duvar veya bölücü elemanlar olmadan eylem alanları kat ve kot sayesinde sınırlarını oluşturulabilmektedir. Bu alanlar genel olarak yatma ve oturma eylem alanı olarak değerlendirilmektedirler.

2.2. Mekân Bileşen ve Öğelerindeki Devinimle Optimum Koşulların Sağlanması

Mekânı oluşturan bileşen ve öğeler, mekânsal örgütlenmede çok farklı roller üstlenmekte, mekânın bütünü üzerinde etkili roller almaktadırlar [7]. Kısıtlı hacimlerde bulunan mekân bileşen ve öğelerinin sahip olduğu devinim konutun daha fonksiyonel kullanımını sağlamaktadır. Ching'e göre mekân öğesi olarak kullanılan mobilya, mimari ve kullanıcı arasında iletişim kurar. Biçim ve ölçek olarak aracılık ederek, mekândaki faaliyetlere kullanışlılık ve konfor katar. Mekanları kullanışlı hale getirir [8]. Mekân bileşen ve öğelerinde, özellikle mobilyalardaki devinim; hareket ve yer değiştirmenin sonucu olarak mekânın ve kullanıcının istediği gereksinimleri karşılamaktadır. Mekândaki devinim kullanıcı ihtiyacına göre uyarlanabilmesi, mekân da daha fazla kullanım alanı sağlama, alanın çok yönlü kullanımına olanak tanınması açısından kısıtlı hacimler için birçok avantaj sağlamaktadır. Devinim özelliğine sahip konut plan örnekleri analiz edildiğinde 4 farklı oluşuma rastlanmıştır;

Dönüşebilirlik: Kısıtlı metrekareye sahip konutlar da özellikle de tek bir alanda çözümlenen yapılarda kullanıcı gereksinimleri aynı bölge içerisinde çözümlenebilmektedir. Bu durumda fonksiyonel dönüşüm özelliği kullanılarak bir işlevden diğerine geçilerek kullanım sağlanmaktadır. Farklı zamanlarda farklı işlevle dönüştürülerek kullanılan mekân bileşen ve öğeleri fonksiyonel dönüşümle konutta alandan tasarruf sağlanabildiği gibi ihtiyaç duyulan işlevin yerine getirilmesine de imkân vermektedir. Yatak olarak kullanılan alanın ihtiyaç doğrultusunda çalışma alanına dönüşümü bu oluşuma örnek olarak verilebilir.

Çok İşlevsellik: Dönüşebilirlikle farklı zaman da farklı işlevlere uyarlanma söz konusuysa, çok işlevsellikle aynı zaman içerisinde birden fazla amaçla kullanılabilme yer alır. Aynı zamanda farklı kullanıma olanak sağlayan mobilya, eylem alanlarının da çeşitlenmesini olanak sağlamaktadır. Eylem alanlarının üst üste bindirildiği mobilya tasarımları birçok eylem gereksinimini karşılamakta ve genelde kısıtlı yaşam alanlarında tercih edilerek kendi içerisinde düzenle kullanılan birden fazla işlevi yapısında bulunduran mobilyalardır [9]. Asma kata ulaşmak için kullanılan merdivenin aynı zamanda alt kısımları depolama amaçlı kullanılması bu oluşuma örnek olarak verilebilir.

Boyutsal Uyarlanabilirlik: Gereksinim olduğu zamanlarda işlevini ve temel formunu değiştirmeden, boyutlarını artırarak ihtiyacın karşılama durumudur [10]. Konutlarda genişleyebilen taban alanı veya dış strüktürüyle mekân olduğundan daha geniş şekilde kullanılarak yeni eylem alanı ihtiyacını karşılayabilir. Hareketli bir sistemle genişleyen dış kabuk ile teras-balkon oluşturma bu oluşuma örnek olarak verilebilir.

Mobilerite: Hareketli ve işlev çeşitliliği olan donatılarla kullanıcısının isteklerine göre biçimlenen yapılar, hacim olarak küçük olmalarına rağmen kapasiteleriyle kaliteli yaşama imkân vermektedirler [11]. Kısıtlı hacimde birçok işlevin gerçekleştirilme ihtiyacı; yeri-yönü değiştirebilen, ihtiyaç durumunda ortadan kaldırılabilen donatı tercihini arttırmıştır. Sabit mekân bileşen ve öğelerine göre daha fonksiyonel olan hareketli donatılar kullanıcıların talepleriyle yerleri ve durumları değiştirilerek kullanılabilirler. Konut iç mekân düzenlemelerinde kullanılmadıkları zaman yer değiştirebilen mobilyalar kullanmak ekstra alan kazandırmaktadır [12]. Yemek yeme eylem alanında kullanılan masanın başka bir alana taşınabilmesi bu oluşuma örnek olarak verilebilir.

3. Tiny House Örnekleri Üzerinden Çözümleme

Çalışmanın bu bölümünde kuramsal olarak açıklanan eylem alanları, mekân bileşen ve öğelerinde devinim ile optimum arayışı iki örnek üzerinden çözümlenmiştir.

3.1. Rustic Modern Tiny House

Ana White ve eşi tarafından tasarlanan Ana White Rustic Modern Tiny House yaklaşık 19 metrekareye sahip çekilebilir mobil mikro konuttur. Kısıtlı hacme sahip yapı, Alaska da inşa edilmiş, depolama alanlarına ve çok işlevli mekân bileşen ve öğelerine sahip bir yapıdır [13], (Şekil 1).

Şekil 1. Ana white rustic modern tiny house [14]

Mobil ev; giriş alanına, yemek hazırlama alanı, yemek yeme alanı, banyo-wc, oturma alanı, depolama alanı ve yatma alanına sahiptir. Yemek hazırlama, oturma, yatma, giriş ve yemek yeme eylem alanları tek hacimde alt alan oluşturularak; banyo-wc alanı bağımsız mekân oluşturularak; yemek hazırlama alanı ile banyo-wc mekânda kot kullanımıyla çözümlenirken oturma eylem alanı, yatma eylem alanına dönüştürülerek kullanılmaktadır. Konuta girildiğinde hemen karşıda bir portmanto sağ tarafta ise 2 basamak kotla yükseltilen bir zemin bulunmaktadır. Bu yükseltilmiş zemin depolama amaçlı kullanıma imkân verdiği gibi eylem alanları arasında sınır etkisi yaratmaktadır. Yükseltilen kot üzerinde yemek hazırlama eylem alanı ve tam bölücü ile ayrılmış bağımsız alanda çözümlenen banyo-wc yer almaktadır (Şekil 2).

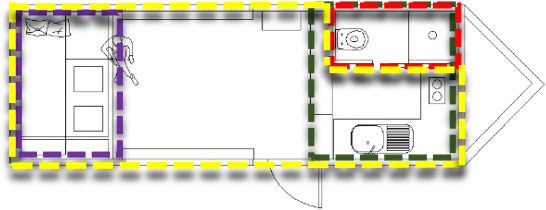
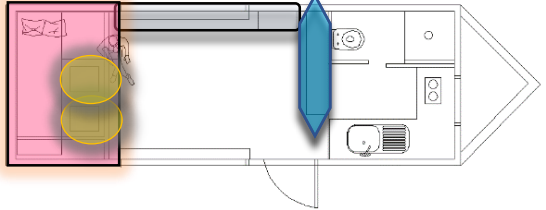
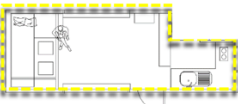

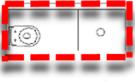

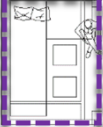

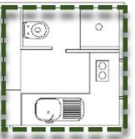

Şekil 2. Ana white rustic modern tiny house iç mekân [14]

Bu yapıda asma kat yoktur fakat girişin sol kısmında oturma alanında kullanılan ve koltuk üzerinde kayabilen sistemle yatma alanı oluşturulmuştur. ‘Asansör yatak’ olarak adlandırılan sistemle hareket ettirilecek raylar dikey olarak aşağı veya yukarı yönde kayar ve yüksekliği değişebilmektedir. Bu şekilde mekân örgütlenmesi yapılırken taban alanından faydalanılmasının yanı sıra mekânın yüksekliğinden de yararlanılmaktadır. Mekân bileşen ve öğelerinin konutta bu şekilde verimli kullanılması ihtiyaç duyulan mekân bileşen ve öğe ihtiyaçları karşılanmakta, eylem alanlarının da çeşitlenmesini sağlamaktadır.

Tablo1. Rustic modern tiny house yapısının optimum tasarım çözümlenmeleri

RUSTIC MODERN TINY HOUSE: 19m ² 'de Çekilebilir Mobil Mikro Konut	
<ul style="list-style-type: none"> ■ Tek hacimde alt alan ■ Bağımsız alan ■ Dönüştürülen alan ■ Kat/kot kullanımı ile alan 	<div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="margin-left: 20px;"> <ul style="list-style-type: none"> ■ Dönüşebilirlik ■ Çok İşlevsellik ■ Boyutsal Uyarlanabilirlik ■ Mobilerite </div> </div>
EYLEM ALANLARINDAKİ ÖRGÜTLENMEYLE OPTİMUMU YAKALAMA	MEKÂN BİLEŞEN VE ÖĞELERİNDEKİ DEVİNİMLE OPTİMUMU YAKALAMA

	
<p>Tek Hacimde Alt Alan Oluşturma</p>	<p>Dönüştürülebilirlik</p>
  <p>Yemek yeme, oturma, yemek hazırlama ve yatma alanı tek hacimde alt alan oluşturularak aynı alanda çözümlenerek esnek mekan örgütlenmesini sağlama</p>	 <p>Oturma amaçlı kullanılan kanepenin farklı zamanlarda ihtiyaç durumunda yatak olarak kullanılması ile farklı işlevleri yerine getirebilme olanağı</p>
<p>Bağımsız Mekân Oluşturma</p>	<p>Çok İşlevsellik</p>
  <p>Banyo-wc alanı sürgülü kapıyla eylem alanlarından ayrılarak bağımsız alanda çözümlenme</p>	 <p>Masanın aynı anda depolama amaçlı kullanımıyla ölü alanları değerlendirme imkanı</p>
<p>Mekânda Dönüşerek Alan Oluşturma</p>	<p>Boyutsal Uyarlanabilirlik</p>
  <p>Kullanıcı ve mekân gereksinimine bağlı olarak gün içinde farklı eylem alanlarına dönüşmesini sağlayarak yeni alanların kullanılabilirliğine imkan verme</p>	 <p>Hareketli bir kayar sistemle kullanılan dolapla değişime açık, genişleyebilen veya boyut artırarak yeni ihtiyaçları karşılaması</p>
<p>Kat/Kot Kullanımı ile Alan Oluşturma</p>	<p>Mobilerite</p>
  <p>Yemek hazırlama alanı ve banyo-wc kot kullanımı ile çözümlenmektedir. Bu şekilde hem yükseltilen kotun depolama amaçlı kullanımı hem de alandan tasarruf sağlama</p>	 <p>Öğelerin/bileşenlerin konumunu veya yönünü değiştirilmesiyle başka alana taşınarak alanın farklı kullanımlara imkan vermesi, ihtiyaç durumunda ortadan kaldırılabilmesi</p>
<p>Tablodaki görseller [14] kaynağından alınmıştır.</p>	

Örnek konut da optimum koşulların sağlanması için benimsenen tasarım yaklaşımları incelenmiş ve analizine **Tablo 1**'de yer verilmiştir.

Bu yaklaşımlar işlevsel olarak değerlendirildiğinde; eylem alanlarındaki örgütlenmede oturma, yatma, yemek yeme ve yemek hazırlama eylem alanlarıyla tek hacimde alt alanla çözümlenme yapılmasına rağmen yeni alan ihtiyacı durumunda yeniden düzenleme imkanı sağlayarak kullanılabilirdiği görülmektedir. Oturma alanı olarak kullanılan kanepenin ise yeni alan ihtiyacı durumunda yani yatak olarak kullanılabilirdiği ancak bu durumda eski işleviyle kullanılmadığı görülmektedir. Bunun yanı sıra kanepenin üzerinde yer alan asansör yatağın en alt seviyeye indirildiği takdirde kanepenin kullanılmadığı fakat orta seviyede kullanıldığında her iki mobilyanın da birbirlerinin işlevlerini engellemeden kullanılabilirdiği görülmektedir. Mekân bileşen ve öğelerinin devinimiyle de kısıtlı hacimler de dönüştürülebilirlikle farklı işlevlerin yapıldığı, ölü alanların çok işlevsellikle değerlendirildiği, boyut artırarak veya değişime açık hareketli sistemlerle yeni ihtiyaçların karşılandığı, mobileriteyle de farklı alanlarda farklı kullanımlara imkân verildiği görülmektedir.

Görsel olarak bakıldığında; konuttaki bileşen/öğelerin devinim sonrası farklı konum, düzen, biçim ve kullanımlarla çeşitli görünümler sağladığı, mekânın değiştiği analiz edilmiştir. Değişen eylem alanlarında farklı örgütlenmelere bağlı olarak konutta görsel olarak daha yoğun veya daha seyrek olarak kullanımlarla farklılaşmaların olduğu gözlemlenmektedir.

Boyutsal olarak ise; konutun mevcut taban alanı metrekare olarak kısıtlı hacme sahip olduğu için her santimi ayrı bir öneme sahiptir. Eylem alanlarındaki örgütlenmeyle ve mekân bileşen/öğelerindeki devinime elverişli tasarımlarla sahip olduğu metrekaresinden çok fazla alana hizmet ettiği görülmektedir.

3.2. The Minim Tiny House

2013 yılında Foundry ve Brian Levy tarafından tasarlanan ABD’de bulunan The Minim Tiny House, 23 metrekareye sahip çekilebilir mobil mikro konuttur. 3 American Institute of Architects tasarım ödülünü kazanan mikro evdir [15], (Şekil 3).

Şekil 3. The minim tiny house tiny house [15]

İçerisinde yemek hazırlama alanı, yemek yeme alanı, yatma alanı, banyo-wc alanı, oturma alanı ve çalışma alanı bulunmaktadır. Yemek hazırlama alanı, oturma alanı, çalışma alanı ve yemek yeme alanı tek hacimde alt alan oluşturularak; banyo-wc bağımsız mekânda oluşturularak; çalışma alanı kot kullanımı ile yerde yükseltilerek çözümlenirken, oturma alanı depolama alanına dönüştürülerek kullanılmaktadır. Konuta girdiğimizde sağ tarafta yemek hazırlama alanı, sağ tarafta ise diğer eylem alanları bulunmaktadır (Şekil 4).

Şekil 4. The minim tiny house iç mekân [15]

Çalışma alanı kotla yerden yükseltilmiştir. Yükseltilen alan kayabilir sisteme sahip ihtiyaç durumunda ortaya çıkan yatağın kullanılmasıyla değerlendirilmiştir. Oturma alanındaki kanepenin alt kısmı depolama alanı olarak kullanılmaktadır. Böylece taşınabilen mobil özellikli masa ve sandalyeler kullanılmadığı zamanlarda ortadan kaldırılabilir. Bu durum taban alanından tasarruf sağladığı gibi çeşitli eylem alanlarının aynı hacimde gerçekleşmesini sağlar.

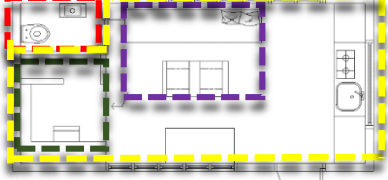
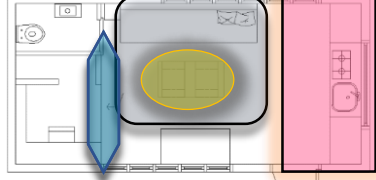

Tablo2. The minim tiny house yapısının optimum tasarım çözümlenmeleri

THE MINIM TINY HOUSE: 23m²'de Çekilebilir Mobil Mikro Konut

	Dönüşebilirlik
	Çok İşlevsellik
	Boyutsal Uyarlanabilirlik
	Mobilerite

- Tek hacimde alt alan
- Bağımsız alan
- Dönüştürülen alan
- Kat/kot kullanımı ile alan

EYLEM ALANLARINDAKİ ÖRGÜTLENMEYLE OPTİMUMU YAKALAMA	MEKÂN BİLEŞEN VE ÖGELERİNDEKİ DEVİNİMLE OPTİMUMU YAKALAMA
	
<p>Tek Hacimde Alt Alan Oluşturma</p>	<p>Dönüştürülebilirlik</p>
 <p>Yemek yeme, oturma, yemek hazırlama, çalışma ve yatma alanı tek hacimle alt alan oluşturularak aynı alanda çözümlenerek esnek mekan örgütlenmesini sağlama</p>	 <p>Mutfakta bulunan ocağın farklı zamanlarda ihtiyaç durumunda üstü kapatılarak tezgah olarak kullanılması ile farklı işlevleri yerine getirebilme olanağı</p>
<p>Bağımsız Mekân Oluşturma</p>	<p>Çok İşlevsellik</p>
 <p>Banyo-wc alanı sürgülü kapıyla eylem alanlarından ayrılarak bağımsız alanda çözümlenme</p>	 <p>Oturma alanının aynı anda depolama amaçlı kullanımıyla ölü alanları değerlendirme imkanı</p>
<p>Mekânda Dönüşerek Alan Oluşturma</p>	<p>Boyutsal Uyarlanabilirlik</p>
 <p>Kullanıcı ve mekân gereksinimine bağlı olarak gün içinde farklı eylem alanlarına dönüşmesini sağlayarak yeni alanların kullanılabilirliğine imkan verme</p>	 <p>Yükseltmiş döşeme altında bulunan depolama alanında kullanılan hareketli kayar sistemin gereksinim durumunda boyut değiştirerek yeni ihtiyaçları karşılaması</p>
<p>Kat/Kot Kullanımı ile Alan Oluşturma</p>	<p>Mobilerite</p>
 <p>Çalışma alanının kot kullanılarak mekânla sınırının çizilmesi ve yükseltile kotun depolama amaçlı kullanımıyla alandan tasarruf sağlama</p>	 <p>Ögelerin/bileşenlerin konumunu veya yönünü değiştirilmesiyle başka alana taşınarak alanın farklı kullanımlara imkan vermesi, ihtiyaç durumunda ortadan kaldırılabilmesi</p>
<p>Tablodaki görseller [15] kaynağından alınmıştır.</p>	

Örnek konut da optimum koşulların sağlanması için benimsenen tasarım yaklaşımları incelenmiş ve analizine **Tablo 2'**de yer verilmiştir.

Bu yaklaşımlar işlevsel olarak değerlendirildiğinde; eylem alanlarındaki örgütlenmede oturma, çalışma, yatma, yemek yeme ve yemek hazırlama eylem alanlarıyla tek hacimde alt alanla çözümlenme yapılmasına rağmen yeni alan ihtiyacı durumunda yeniden düzenleme imkânı sağlayarak kullanılabilmesi görülmektedir. Oturma alanı olarak kullanılan kanepenin, ihtiyaç durumunda aynı zamanlarda depolama alanı olarak kullanılabilmesi görülmektedir. Yükseltilemiş döşemenin içinde kayabilir sistemle oluşturulan yatağın kullanılırken döşeme üzerinde bulunan çalışma alanının da işlevini engellemeden kullanılabilmesi

görülmektedir. Fakat yatağın kullanılan konumundan kaynaklı olarak banyo-wc geçişi zorlaştırdığı görülmektedir. Taşınabilir özellikteki masa ve sandalyeler kullanılırken yatak taşınarak yükseltilen döşeme altına gizlenir. Kullanılan yükseltmiş döşeme iki eylem arasında sınır algısı yaratarak mekânın eylem alanları arasında bölünmesini sağlar. Mekân bileşen ve öğelerinin devinimiyle de tıpkı kısıtlı hacme sahip olan Rustic modern tiny house da olduğu gibi dönüştürülebilirlikle farklı işlevlerin yapıldığı, ölü alanların çok işlevsellikle değerlendirildiği, boyut artırarak veya değişime açık hareketli sistemlerle yeni ihtiyaçların karşılandığı, mobileriteyle de farklı alanlarda farklı kullanımlara imkân verildiği görülmektedir.

Görsel olarak bakıldığında; mekânda oluşan devinimle konuttaki bileşen/öğelerin farklı konum, düzen ve biçimlerde kullanıldığı gözlemlenmektedir. Değişen eylem alanlarındaki yeni örgütlenmelere bağlı olarak konutta değerlendirilen boşluklarla görsel olarak mekân, daha yoğun veya daha seyrek olarak kullanımlarla farklılaşmaların olduğu analiz edilmektedir.

Boyutsal olarak ise; kısıtlı hacme sahip konutta doğru örgütlenmeler ve devinime elverişli tasarımlarla kullanıldığında taban alanından tasarruf sağlandığı görülmektedir. Bu tasarım yaklaşımlarıyla mevcut alanından daha fazla metrekareyle kullanılabilme imkanına sahip olarak, çeşitli eylem ve eylem alanlarının bu alanlar içinde çözümlenebilmesine olanak vermektedir.

4. Sonuç

Dar ve az metrekareye sahip konutlarda alanların en iyi şekilde değerlendirilmesi; insanların rahat, huzurlu, kolay şekilde yaşayabilmeleri ve mekânın da kullanıcıya daha iyi hizmet verebilmesi açısından önemlidir. Bu sebeple kısıtlı alanların her metrekaresi oldukça kıymetlidir. Benimsenecek tasarım yaklaşımı ile mekânda optimum koşulları sağlamak mümkündür. Kullanıcının mekânsal gereksinimleri mekândaki kısıtlılıklar gözetilerek çeşitli çözüm önerileri ile karşılanabilir. Önemli olan işlevsel tasarımlar ile doğru optimum mekân çözümlenmesini bir araya getirip mekânda uygulayabilmektir. Bu şekilde mekân, kullanıcıya yeterlilik hissini halihazırda sağlaması mümkün olacaktır. Bu konutlarda eylem alanlarındaki mekân örgütlenmesi yapılırken; mekân içerisinde kullanılan mekân bileşen ve öğelerinde dönüştürülebilirlik, çok işlevsellik, boyutsal uyulanabilirlik ve mobilerite özellikleri düşünülerek tasarlanıp yapıda konumlandırılmalıdır. Örnek konut analizinde de görüldüğü gibi mekânda kullanılan bileşenlerin, öğelerin fonksiyonel kullanımı veya eylem alanlarının mekân koşullarına uygun örgütlenmesi durumunda taban alanı dar olmasına rağmen kullanıcının gereksinimleri mekân tarafından karşılanabilecektir. İncelenen örnekte alanın kısıtlılığı kullanılan mekân öğelerinin estetik kaygıdan daha çok işlevsel amaçlı kullanıma yönelimi sağladığı, doğru tercihler ve çözümlenmeler ile konutlar da daha kullanışlı ve konforlu alanlar tasarlanabileceği görülmektedir.

Sonuç olarak optimum koşulların sağlanmasına yönelik iç mekân tasarım yaklaşımlarıyla; farklı mekân bileşen ve öğelerindeki devinimlerle ve eylem alanlarındaki örgütlenmelerdeki çözümlenmelerle kısıtlı hacimlerde de mekânın boyutsal olarak; taban alanının daha geniş kullanımı, görsel olarak; daha yoğun, seyrek algılanma veya yeterlilik hissiyatı, işlevsel olarak; çeşitli eylem ve eylem alanını kullanma imkânı, pratiklik ve konforlu kullanımı sağlanacaktır. Dolayısıyla kısıtlı hacimlerde metrekare sınırlılığından dolayı işlevsel, görsel ve boyutsal açıdan oluşabilecek birçok problemin çözümlenmesi mümkün olacaktır.

Kaynaklar

- [1] Karaca, H.N. Kısıtlı Konut İç Mekanlarındaki Mobilya Tasarımları, Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2020.
- [2] Özçelik Ö, Kaprol T. Dar Mekân Perspektifinden Özgün Sehpa ve Sandalye Tasarımları 2017; 6(3): 289-300.
- [3] <http://www.tdk.gov.tr/>. 12 Mayıs 2021.
- [4] Savaş, S. Kısıtlı Mekân-Mobilya Çözümlerinde Çağdaş Yaklaşımlar, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2011.
- [5] Salebi, S. Konutlarda Kısıtlı Mekân Tasarımına Çağdaş Yaklaşımlar, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Ankara, 2015.
- [6] Taşkesen, G. M. Mobil Konutlar ve İç Mekân Biçimlenişi, Yüksek Lisans Tezi, Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Ana Bilim Dalı İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Yüksek Lisans Programı, Ankara, 2019.
- [7] Açıcı, K.F. İç Mekân Örgütlenmesinde Sınır Öğeleri: Post Modern ve Minimal Mekânlar, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon, 2006
- [8] Ching F.D.K. Architecture: Form, Space, Order. USA, John Wiley&Sons.
- [9] Üst S. Konutlarda İç Mekân ile Mobilya Etkileşimi Bağlamında Mobilyaya Dair Özelliklerin İncelenmesi 2015; 1(15):103-118.

- [10] Özçelik, Ö. Esnek Mekân ve Mobilya Anlayışı İçinde Dönüşebilirlik, Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Edirne, 2016.
- [11] Arı, E. Mobil Mekân Kavramı Kapsamında Taşınabilir Mekân Organizasyonu, Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya, 2019.
- [12] Bayram, Z. İşlevsellik ve Esneklik Bağlamında Konut İç Mekân Tasarımında Mobilya Kullanımı”, Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul, 2011.
- [13] <https://tinyliving.com/rustic-modern-ana-white/> Erişim Tarihi 04 Haziran 2021.
- [14] <https://ana-white.com/woodworking-projects/open-concept-rustic-modern-tiny-house-plans-sources> Erişim Tarihi 04 Haziran 2021.
- [15] <https://tinyhouseplans.com/minim-tiny-house/> Erişim Tarihi 19 Ağustos 2022.